

"לְבַנְיָנָה שֶׁל תּוֹרָה" – חֵלֶק קס"ט

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי רה"י הרב ברוך וידר שליט"א
כיצד נזכה למתיקות התורה?

עשרים וארבע שעות ויותר. איך זוכים לכוחות כאלה? היכן הקושי שלנו בהתמדה, ומה הפיתרון? איך אפשר לזכות בכל זאת?

כי גם התענוג מצווה

אנו לומדים עכשיו בסדר צהריים הלכות שבת במסגרת נפלאה וכדאי מאוד להצטרף ולזכות ללמוד הלכות מוקצה כראוי. בלימוד הזה בודאי נפגשים מדי פעם בספר אגלי טל שחיבר האדמו"ר מסוכטשוב בעל האבני נזר. בהקדמתו הנפלאה לספרו החשוב אגלי טל הוא כותב כך:

"זה היא עיקר מצוות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו... הלומד לשם מצווה ומתענג בלימודו הרי זה לימוד לשמה וכולו קודש כי גם התענוג מצווה".

הוא בא לאפוקי מהטוענים שהלומד בשמחה ומתענג בלימוד אינו כ"כ לשמה כמו מי שלומד רק לקיים מצוות ה' ואינו שמח בלימוד.

זהו יסוד גדול שצריך ללמוד וייתכן שגם נדרשים עליו. צריך להנות ולשמח מהלימוד, זהו תנאי במצוות לימוד תורה שהוא מהותי להצלחת הלימוד – כאשר אדם שמח בלימוד מוחו מחודד, השמחה מאפשרת לו לדקדק בפרטים ונותנת לו כוח ורצון לרדת לעומק הסוגיה, כיוון שהוא

נמצאים אנו בימי ספירת העומר ימי ציפיה והכנה לקראת מתן תורה, ונעסוק בחיזוק לימוד התורה שאנו נדרשים אליו תמיד ובפרט בימים הללו.

שמעתי שהנזיר זצ"ל ישב במשך שמונה שנים על כסאו בבית המדרש בהתמדה גדולה, ישן על הכסא אכל על הכסא, ולא זו מהכסא שמונה שנים. סמוך לשבת היה קם והולך לביתו, ומיד במוצאי שבת חזר להמשיך בהתמדה הזו. בודאי נאמר לעצמנו: זו עדות נפלאה על הנזיר, איש אלוקי, אבל מה זה נוגע לנו? וכי אנו הנזיר? וכי כך צריך אברך להתנהג בביתו?

איני בטוח שהנהגה זו מתאימה לנו, השאלה היא מה בכל זאת סיפור כזה אומר לנו. איך נוכל להגיע להתמדה כזו או להתמדה גדולה אחרת התואמת את האישיות שלנו. כשהייתי בשיעור ג' בישיבה במסגרת ההסדר, הייתי בחדר עם בחור ששמו היה דני, בחור משיעור ד' שחזר באותו זמן מהשירות בצנחנים. הוא חזר עם רצון עז ללמוד, ואני משער שגם השירות הצבאי תרם לכך שירצה למצות יותר את כוחותיו. זכורני שהיה יושב בבית המדרש הישן הסמוך לבתי מחסה ליד הדלת ומתנדנד מול הסטנדר שלו. במשך ימים שלמים הוא לא הגיע לישון בחדר והיה מתמיד יום ולילה, הוא החליט לסיים את הש"ס בשנה או בשנתיים ועמד בזה. זה כבר לא הנזיר אלא בחור בשיעור ד' בישיבת הכותל שהיום הוא ת"ח חשוב, ואני יכול להעיד שהוא לא קם מן המקום במשך

לדבר הנפלא הזה הוא עמל התורה. לא זוכים לזה באופן אוטומטי, וצריכים להתחיל ללמוד בלי חשק, כי בתחלה באמת אין חשק לעמול ולהתמיד מתוך הבנת ערכה וחשיבותה של התורה, מתוך הערכים שהביאו אותנו לישיבה. בתחלה זה מפורך

אבל מתוך כך זוכים בס"ד למדרגה של שמחה ומתיקות בלימוד. דבר זה ידוע ובדוק, אך זה הפוך ממה ש'העולם' חושב. 'העולם' מחכה לשמחה שתבוא,

וחושב לעצמו שכשתבוא השמחה אז אהיה מתמיד ואלמד בחשק. ההיפך הוא הנכון – מתוך עמל התורה זוכים לחשק ולמתיקות התורה, זו היא המציאות וזהו הסדר בו עובדים הדברים. כאשר מתאמצים להבין סברא בגמרא או תוספות או ראשון אחר, זוכים פתאום להרגשה של מתיקות התורה שהיא הרגשה נעימה כל כך.

אני רוצה לשתף אתכם בדבר שחוויתי אתמול. אתמול ושלשום עמלתי קשה להבין תוספות וגר"א שחולק עליו בעניין מסויים בהלכות מוקצה, עד שהגעתי למסקנה. משהצלחתי בחסדי ה' (ומסתמא יש עוד להבין ולהעמיק בדברים) חשתי שמחה עצומה, נעימות ומתיקות שאין להשוות לשום דבר אחר. זהו הטעם שחבוי בתורה, האור האלוקי שנמצא בתוך התורה, וכשאדם נופח בו ועמל בו, הוא נדלק ומאיר, הוא כמובן מאיר לכל העולם אבל קודם כל הוא מאיר ללומד עצמו, ובזה אנו עוסקים. האור הזה מאיר ללומד, משמח אותו ונותן לו כוחות ומוטיבציה, זו היא עריבות ומתיקות התורה.

שמח בדבר. מאידך כאשר אדם לומד בכוח כאנוס על פי הדיבור, קשה להגיע לאותה דרישה עצמית ולאותם הישגים.

ודאי צריכים סיעתא דשמיא כדי להגיע לשמחה וזו הבקשה שאנו מבקשים כל יום

בברכת התורה:
"והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו...".
צריכים לבקש לזכות למתיקות ולעריבות של התורה, וכאשר אדם זוכה לטעום את

הטעם של מתיקות התורה הוא מגיע למצב של התמדה – הוא רץ לבית המדרש ואינו ממנהר לצאת ממנו, הכל נראה אחרת לחלוטין.

השאלה היא איך מגיעים למתיקות ועריבות לימוד התורה? כאמור אנו מבקשים לזכות לנועם התורה בברכות התורה, וזה יסייע לנו שלא נרגיש ח"ו את התורה כמשאוי שעלינו לסחוב כמה שנים כי אין ברירה, אפילו בגלל שזה חשוב. גם אם אדם יאמר שהתורה חשובה לו מכמה וכמה סיבות אבל הוא ילמד כאנוס וללא שמחה בתורה, יש בלימודו חסרון גדול. בנוסף על התפילות מה אנו יכולים לתרום לעניין? מה במעשינו יכול לסייע לנו להגיע למתיקות הזו?

המפתח

מתיקות התורה איננה דבר שבא מאליו. רבש"ע סגר את פתח הסיפוק והמתיקות ושם על הפתח שומר, והשומר הזה הוא דבר התלוי בנו. השומר שהוא המפתח לזכות

כוללת כל הטובות שבעולם

אשרינו שזכינו!

יש כאן נקודה מהותית מאד שצריך להוסיף בעניין. נתבונן מהי התדמית האישית שלנו בעיני עצמינו. כל אחד מאיתנו שזכה להיות מלומדי תורתו יתברך מיושבי וחובשי בית המדרש, בן ישיבה הלומד תורה עליו להיות מאושר בדבר הזה, להרגיש שזכה לזכות גדולה לשבת בהשקט אפילו למספר שנים ולהיות מחובר אל הקודש אל תמצית הטוב בעולם, איזה אושר!!! אנו צריכים להיות מאושרים בחלקינו ולא להטות אוזן לטיפשים ולכל מדברי ההבלים שדנים "מאי אהנו לן רבנן"³, אלו אפיקורסים שאין להם חלק לעוה"ב. מי שמפקפק בתרומתו של לומד התורה לעולם זהו דבר נורא, לא על הרבה דברים נאמר שאין להם חלק לעולם הבא. זכות מיוחדת נפלה בחלקנו להיות מלומדי התורה בדור של גאולה ושפע בירושלים מול מקום הקודש. לזכות להיות מלומדי בית המדרש, לאו מילתא זוטרתי היא, לא דבר פשוט ומוכן מאליו, וצריך לחשוב על כך ולהיות שמחים בזה לא פחות מלוחם בסיירת מטכ"ל או צנחן הנושא עליו בגאון את כנפי הצניחה.

הא בלא הא לא סגי

כמו כל דבר בחיים, כדי להצליח באמת לא די בהשתדלות בלבד אלא צריכים תפילה. זה דבר מאד מהותי שצריך לדעת.

בגמרא בסוף מסכת נדה⁴ שאלו על שלשה דברים, ונעסוק בחלק שנוגע לענייננו:

ידועים בבית מדרשינו דברי בעל האור החיים הקדוש (שאף הולחנו לשיר), אלו דברים שיש לשנן שוב ושוב ובפרט בימי ספירת העומר. בפרשת מקרא ביכורים נאמר: "וְשִׂמְחֶתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ"¹. הפסוק עוסק ב'טוב' שאנו מקבלים כאן, בעולם הזה. ודאי יש הרבה דברים טובים שעלינו להודות לקב"ה עליהם – ביניהם כמובן גם דברים גשמיים, אבל מה הוא הטוב שהתורה מדברת עליו שהוא השמחה האמתית? על כך עונה בעל האור החיים הקדוש, ונראה לי שרק מי שמרגיש כך באמת יכול לכתוב זאת בצורה חריפה כזו:

"שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה..."²

הלוואי שנזכה להרגיש כך, ולפחות שנרצה ונדע שכדאי לנו להרגיש ונבקש על כך, ולא נחשוב שהעוה"ז מתמצה ברכב או בהנאה חולפת אחרת! ואני מדבר על עצמי.

האור החיים היה איש קדוש, לא לכל יהודי מגיעים ביארציט כמאה אלף איש.

"...היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם!"

שנבין את הדברים האלו ונחשוב כך, גם אם לא נזכה לחוש בעצמנו, לפחות נדע להגיד לבנינו שהתורה כוללת כל הטובות שבעולם ואנו זוכים לעסוק בתורה...

¹ דברים כו יא

² דברים כו י. ועי' עוד בדבריו ויקרא כו יד ד"ה 'עוד נתכוון להעיר'.

³ עי' סנהדרין צט:

⁴ ע:

ארץ ישראל – חשיבותה העצמית היא מתוך התורה, הצבא – מתוך לימוד התורה אנו רואים את ערך הצבא, עיסוק בפרנסה ועשייה בעם ישראל – גם הם מקבלים ערך מלימוד התורה. כאשר הדברים נעשים מתוך תורה, מתוך מבט של תורה ולימוד תורה, הכל מקבל מדרגה אחרת.

מורי ורבותי! התורה היא הלב של החיים, היא הלב וממנה נמשכים כל שאר הדברים שבחיים, זו היא תורת חיים. וכשמבינים שהחיים נמשכים מתוך התורה זוכים בע"ה למה שנאמר: "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ אֶלְקֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם".⁶

"מה יעשה אדם ויחכם? אמר להן ירבה בישיבה וימעט בסחורה.

אמרו: הרבה עשו כן ולא הועיל להם?"

הרבה ישבו ולמדו ולא זכו להחכים ולהתגדל.

"אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר "כִּי ה' יִתֵּן חֵקְמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה".⁵

שואלת על כך הגמרא:

"מאי קמשמע לן?"

ומסביר רש"י: "למה ליה למימר להו ירבה בישיבה הואיל וברחמים הדבר תלוי", הרי הוא יבקש מה' ויקבל ואם כן מדוע אמר להם תחילה להרבות בישיבה כדי להחכים (וכן מדוע אמר שם שהרוצה להעשיר ירבה בסחורה והרוצה בנים ישא אשה). משיבה הגמרא:

"דהא בלא הא לא סגיא".

זה בלא זה לא מספיק. אין זוכים לתורה רק ע"י תפילה או רק ע"י לימוד. יהודי אחד ביקש מראש הישיבה שלו שיברכהו שיהיה ת"ח. השיב לו הרב: אני יכול לברך אותך שתהיה לך סיעתא דשמיא אבל אתה צריך לעבוד, הברכה שלי לא תעשה אותך ת"ח. אני חושב שזהו המפתח לזכות למתיקות התורה.

דווקא מכיוון שאנו מִיְקָרִים ערכים נוספים עלול להיגרם חלילה קלקול ביחס לחשיבות התורה. אין זה צריך להיות כך, כל הערכים והאידיאלים צריכים להיות דווקא מתוך התורה, היא הבסיס לכל הערכים החשובים:

⁶ דברים ד ד

⁵ משלי ב ו

